

71297860-0	23/12/2019	ישראל היום!	- כותרת	עמוד 29	1	16.99x15.26
בועז סנג'רו - ראש החטיבה למשפט פלילי וקרימינולוגי - 26330						

בועז סנג'רו

כך מנפחים אישום עם עבירות טפלות

אהרן ברק את בקשתו של משה עזריה למשפט חוזר, שבה הצביע המבקש על כך שהרשויות השמידו את בגדי קורבן הרצח ובכך מנעו ממנו את האפשרות להוכיח את חפותו באמצעות השוואה גנטית, כתב השופט כי לא הושמדה ראיה המצביעה על חפות, אלא רק פוטנציאל של ראיה – שהרי איננו יודעים מה היתה הבדיקה מראה אילו ניתן היה לבצעה. מאז מצוטטת אמירה זו בהחלטות רבות שבהן נדחות כמעט כל הבקשות לקיים משפטים חוזרים. אך אם כך, מדוע לא נאמר כי מחיקת הודעה מהטלפון גם היא רק מחיקה של פוטנציאל לראיה ולא של ראיה?

לבסוף, מעבר לשאלה אם יש לאזרח חירות לנהוג במכשיר הטלפון שלו כבתוך שלו, או שמא עליו לשמור בו עבור הרשויות הודעות שעלולות לעניין אותן, מעלה הפרסום הנ"ל בעיתונות שני עניינים נוספים, לא פחות מטרידיים. האחד – לא ברור כיצד ב־2019 עדיין מוצאים בפרקליטות תפיסה שוביניסטית כל כך, שלפיה אם מועמדת לתפקיד שופטת ויו"ר לשכת עורכי הדין קיימו קשר אינטימי על רקע של קשר חברי ממושך, אזי מדובר בשוחד מיני.

העניין המטריד השני: "נוה גם השתתף במסגרת תפקידו ביישיבות מקדימות אצל נשיאת בית המשפט העליון באותה תקופה, מרים נאור, שבה הושגו הסכמות בנוגע לרוב המועמדים לשיפוט", דוח ב"הארץ" בראשית החודש. לא ברור מדוע בכלל מתקיימות ישיבות מקדימות כאלה, ההופכות את הליך מינוי השופטים לשרה פוליטי.

הריון היחיד צריך להתקיים בפני הוועדה למינוי שופטים, על בסיס שיקולים מקצועיים בלבד, תוך הערכה שקופה של כישורי המועמדים וללא כל עסקות מקדימות. נראה כי במקום שבו עסקות הטיעון מתקבלות כדרך המלך ומשפט ההוכחות הפך לדרך צדדית, גם עסקות מינוי מתקבלות בברכה.

בספרו "1984" תיאר ג'ורג' אורוול עולם קודר ומפחיד, המנוהל ומפוקח באמצעים של שליטה פיזית ומנטאלית מוחלטת, כש"האח הגדול" מנטר כל מידע ומפקח עליו. לאחרונה פורסם כי הפרקליטות החליטה להעמיד לדין, בכפוף לשימוע, את השופטת אתי כרייף בעבירות של מתן שוחד והשמדת ראיה. השמדת הראיה המיוחסת לה היא מחיקת הודעות מהטלפון הסלולרי האישי שלה. גישה זו של הפרקליטות, שבאה לידי ביטוי גם בפרשות אחרות ובחקירות משטרה, ראויה לביקורת יסודית.

ראשית, מדובר במכשיר הטלפון הפרטי והאישי של החשודה, שהפלישה אליו על ידי רשויות אכיפת החוק רחוקה מלהיות מרבית בנת מאליה, בהיותה פגיעה קשה ביותר בפרטיות. שנית, הציפייה מחשוד שיספק למשטרה ראיות נגדו היא מתחסרת ולא אנושית, בין שעבר עבירה ובין שלא.

שלישית, מעניינת כאן ההשוואה בין המשפט הישראלי לבין שיטות משפט אחרות בעולם המערבי. בישראל, משום מה, מותר לחוקרי המשטרה לשקר במצב נחושה לנחקרים והדבר נחשב לתחבולת חקירה לגיטימית. לחשוד, כמובן, אסור לשקר לחוקריו, ואם הוא משקר, הדבר משמש נגדו במשפט ותורם להרשעתו. לעומת זאת, במשפט הגרמני אסור לחוקרי המשטרה לשקר לנחקר ועליהם לפעול בהגנות מרבית בהיותם נציגי החברה, ואילו שקרי הנחקר נתפסים כחולשה אנושית נסלחת. גם אדם שכלל לא עבר עבירה אך שהה במקום האירוע נוטה להרחיק עצמו מזירת העבירה וממוקד החשד.

רביעית, ראויה לגינוי נטיית המשטרה והפרקליטות לנפח כתבי אישום בהוספת עבירות טפלות ותפלות, כביכול יתרחש אסון אם הנאשם יזוכה. כשמדובר באישום חמור בעבירת שוחד, אם הפרקליטות אכן מאמינה בכנותו, מה בצע לה בהוספת עבירה נלווית מהמשפחה מרובת העבירות המכונה "שיבוש עשיית משפט"?

חמישית, מאלף חוסר הסימטריה שבין התביעה לבין ההגנה. כך, למשל, בהחלטה שבה רחה נשיא בית המשפט העליון דאז, השופט

פרופ' סנג'רו מלמד במכללה האקדמית ספיר ובמרכז האקדמי למשפט ולעסקים ומייסד האתר "ביקורת מערכת המשפט הפלילי"